

BULGARIAN NATIONAL BANK

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ПРЕГЛЕД НА ЕМИСИОННО-
КАСОВАТА ДЕЙНОСТ
АПРИЛ – ЮНИ 2022

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Съдържание

I. Пари в обращение (банкноти и монети извън касите на БНБ)	3
1. Динамика на парите в обращение	3
2. Динамика и купюрен строеж на банкнотите и разменните монети в обращение	4
II. Неистински и преправени банкноти и разменни монети	7
III. Негодни банкноти и разменни монети	8

© Българска народна банка, 2022
1000 София, пл. „Княз Александър I“ № 1
Интернет страница: www.bnb.bg

Информацията, публикувана тук, може да се ползва без специално разрешение, единствено с изрично посочване на източника.

ISSN 2815-2662 (онлайн)

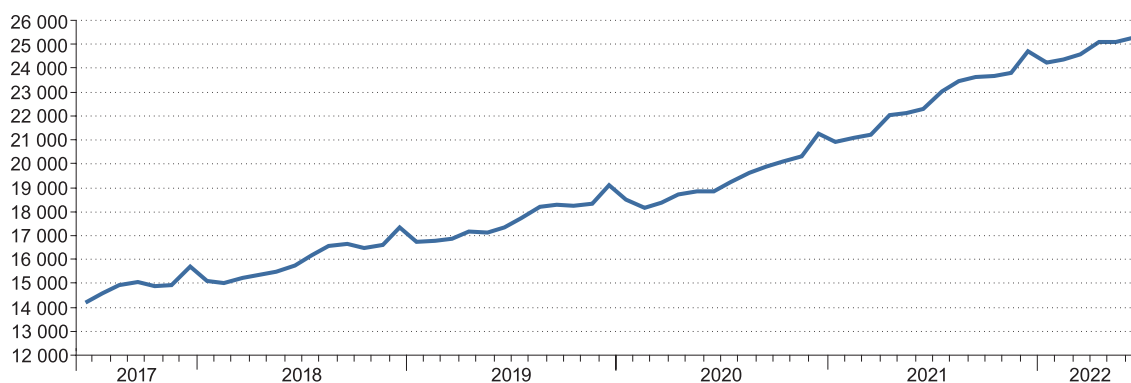
I. Пари в обращение (банкноти и монети извън касите на БНБ)

1. Динамика на парите в обращение¹

В края на юни 2022 г. парите в обращение достигнаха 25 252.9 млн. лв. За едногодишен период (спрямо края на юни 2021 г.) те нараснаха с 13.2%, или с 2943.1 млн. лв. Спрямо съответния предходен едногодишен период увеличението им е по-ниско както в процентно отношение, така и като абсолютна стойност.

Пари в обращение (юни 2017 г. – юни 2022 г.)

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

През април – юни 2022 г. парите в обращение се увеличиха с 690.6 млн. лв., или с 2.8% в сравнение с края на март 2022 г. Нарастването им е с 2.4 процентни пункта по-малко от отчетеното за същия период на 2021 г. В рамките на разглеждания период през май те намаляха с 0.1%, докато през април и юни беше отчетен месечен ръст съответно от 2.2% и 0.7%.

Пари в обращение

(млн. лв.)

	30 юни 2021 г.	31 март 2022 г.	30 юни 2022 г.
Пари в обращение – общо, в това число	22 309.8	24 562.3	25 252.9
Банкноти	21 812.1	24 038.1	24 718.3
Разменни монети	496.2	522.7	533.1
Възпоменателни монети	1.5	1.5	1.5

Източник: БНБ.

В края на юни 2022 г. делът на банкнотите в общата стойност на парите в обращение е 97.88%, а на разменните монети – 2.11%. През второто тримесечие на годината делът на банкнотите е нараснал с 0.02 процентни пункта

¹ В това число банкноти и разменни монети, емисии след 5 юли 1999 г., включително изтеглените от обращение без краен срок на обмяна, и възпоменателни монети, емисии след 5 юли 1999 г., включително изтеглените от обращение с ненастъпил краен срок на обмяна.

за сметка на намалението със същия процентен пункт на дела на разменните монети.

В изпълнение на приетата от УС на БНБ „Програма за отсичане на възпоменателни монети и отпечатване на възпоменателни банкноти за 2022 година“ и на основание на чл. 25, ал. 1 от Закона за Българската народна банка през второто тримесечие БНБ пушна в обращение златна възпоменателна монета с номинална стойност 2 лева – „Паусий Хилендарски – два златни лева“.

Към 30 юни 2022 г. делът на възпоменателните монети в общата стойност на парите в обращение е 0.01% и се запазва без промяна спрямо края на март 2022 г.

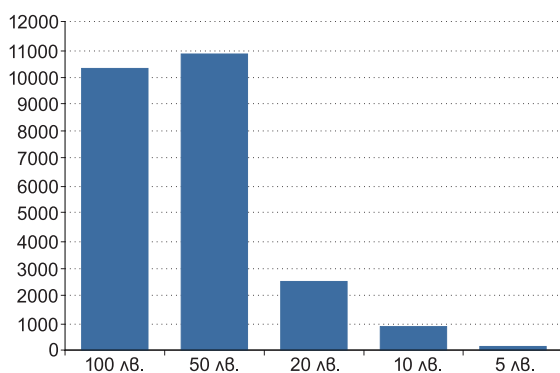
2. Динамика и купюрен строеж на банкнотите и разменните монети в обращение²

В края на юни 2022 г. в обращение са 561.8 млн. броя банкноти, които са с 9.4 млн. броя, или с 1.7% повече в сравнение с края на март 2022 г. За същия период общата им стойност нарасна с 2.8%, достигайки към 30 юни 24 678.9 млн. лв.

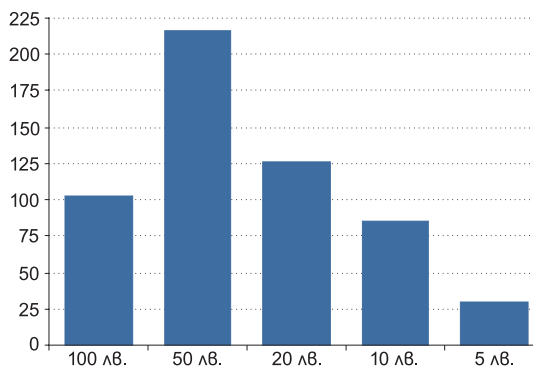
Средната по стойност банкнота в обращение в края на второто тримесечие на 2022 г. е 43.93 лв., което представлява увеличение с 0.48 лв. спрямо края на март 2022 г. За едногодишен период стойността ѝ се е повишила с 2.76 лв., или с 6.7%, в резултат от по-високите в сравнение с останалите номинали темпове на нарастване в паричното обращение на броя на банкнотите от 50 и 100 лева.

Структура на банкнотите в обращение към 30 юни 2022 г.

(по стойност, млн. лв.)

(по брой, млн. бр.)

Източник: БНБ.

С най-голям дял (38.61%) в общия брой на банкнотите в обращение в края на второто тримесечие на 2022 г. е банкнотата с номинал 50 лева, като към 30 юни в обращение са 216.9 млн. броя банкноти с този номинал. С най-малък дял (5.38%) е броят на банкнотите от 5 лева.

Спрямо края на март 2022 г. в структурата по брой на банкнотите в обращение нараснаха дяловете на номиналите от 5, 50 и 100 лева, като най-голямо е увеличението при дела на банкнотите с номинали 50 и 100 лева – с по 0.42 процентни пункта. За същия период дяловете на банкнотите с номинална стойност 10 и

² Банкнотите с номинал 5, 10, 20, 50 и 100 лева, емисии след 5 юли 1999 г. и разменните монети с номинали 1, 2, 5, 10, 20 и 50 стотинки и от 1 и 2 лева, емисии след 5 юли 1999 г., които са законно платежно средство.

20 лева намаляха, по-съществено при дела на банкнотите от 20 лева – с 0.57 процентни пункта.

За едногодишен период броят на банкнотите в обращение се увеличи с 32.9 млн. (6.2%), а стойността им – с 2906.3 млн. лв. (13.3%). Запазва се тенденцията от предходните периоди към изпреварващ годишен темп на нарастване в наличнопаричното обращение на броя на банкнотите с високи номинали (50 и 100 лева) в сравнение с останалите номинали.

Спрямо края на юни 2021 г. в структурата по брой на банкнотите в обращение нараснаха дяловете на номиналите от 50 и 100 лева, като увеличението им е съответно с 2.93 и 2.16 процентни пункта. Спрямо същия период дяловете на банкнотите от 5, 10 и 20 лева намаляха, най-много – банкнотите от 20 лева (с 3.53 процентни пункта).

В края на юни 2022 г. общата стойност на намиращите се извън касите на БНБ банкноти с номинал 50 лева е 10 844.0 млн. лв., което е най-големият дял (43.94%) в структурата по стойност на банкнотите в обращение. С най-малък дял (0.61%) е стойността на банкнотите с номинал 5 лева. Дяловете както на 50, така и на 5-левовите банкноти се запазват на нивата от края на март 2022 г.

Спрямо края на март 2022 г. в структурата по стойност на банкнотите в обращение нарастване беше отчетено единствено при дела на банкнотите от 100 лева – с 0.49 процентни пункта. За същия период дяловете на банкнотите от 10 и 20 лева намаляха, съответно с 0.11 и 0.38 процентни пункта.

В структурата по стойност на банкнотите в обращение за едногодишен период нараснаха дяловете на банкнотите с номинал 50 и 100 лева, като с повече (с 2.44 процентни пункта) се увеличи стойността на банкнотите от 100 лева. Дяловете на останалите номинали намаляха, като най-съществено е понижението на дела на банкнотата от 20 лева – с 2.40 процентни пункта. Най-малко за едногодишен период намаля дялът по стойност при банкнотите от 5 лева – с 0.05 процентни пункта.

В края на юни 2022 г. в обращение са 2944.8 млн. броя разменни монети, които са с 48.4 млн. броя, или с 1.7% повече в сравнение с броя им в края на март 2022 г. За същия период общата им стойност се увеличи с 10.4 млн. лв., или с 2.0%, и в края на юни 2022 г. достигна 533.1 млн. лв.

Средната по стойност разменна монета в обращение в края на второто тримесечие на 2022 г. е 0.18 лв. и се запазва без промяна както спрямо края на първото тримесечие, така също и за едногодишен период.

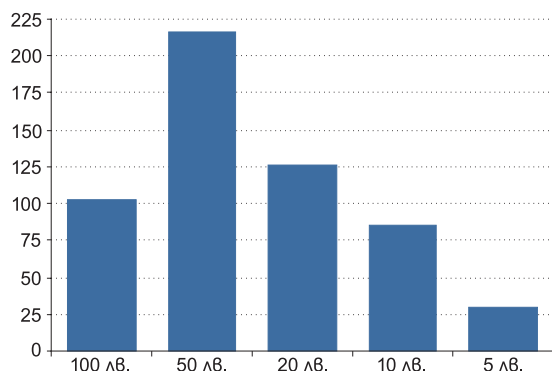
През второто тримесечие на 2022 г. по-голямо в процентно изражение е нарастването на броя на разменните монети с номинал 20 стотинки и 2 лева, съответно от 2.4% и 2.3%. Нарастването при монетите от останалите номинали е в интервала от 1.3% (при монетите от 1 стотинка) до 1.9% (при монетите от 50 стотинки).

За едногодишен период общият брой на разменните монети в обращение се увеличи със 174.6 млн. (6.3%), а стойността им – с 36.9 млн. лв. (7.4%). На годишна база с най-бърз темп нараства броят на монетите с номинал 2 лева – с 9.7%. В края на юни 2022 г. в обращение са 80.8 млн. броя от тях, което представлява увеличение със 7.2 млн. броя. Броят на монетите от 1, 2, 5, 10, 20 и 50 стотинки и от 1 лев в обращение нараства в интервал от 4.8% (при монетите от 1 стотинка) до 8.7% (при монетите от 20 стотинки).

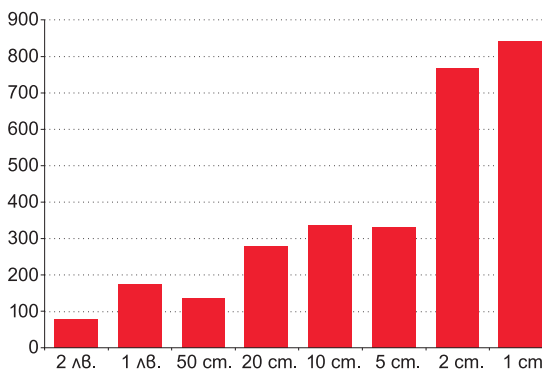
С най-голям дял (28.53%) в общия брой на разменните монети в обращение в края на второто тримесечие на 2022 г. продължават да са монетите от 1 стотинка. Към 30 юни извън касите на БНБ са 840.2 млн. броя с този номинал. С най-малък дял (2.74%) е броят на монетите от 2 лева.

Структура на разменните монети в обращение към 30 юни 2022 г.

(по стойност, млн. лв.)

(по брой, млн. бр.)

Източник: БНБ.

В структурата по брой на разменните монети в обращение спрямо края на март 2022 г. дяловете на монетите от 1 и 10 стотинки намаляха съответно с 0.11 и 0.01 процентни пункта, докато спрямо същия период дяловете на монетите от 2, 5, 20 и 50 стотинки и от 1 и 2 лева нараснаха в интервала от 0.01 до 0.07 процентни пункта.

За едногодишен период в структурата по брой на разменните монети в обращение намаляха дяловете на монетите от 1 стотинка и от 1 лев, съответно с 0.41 и 0.03 процентни пункта, а дяловете на монетите от 2, 5, 10, 20 и 50 стотинки и от 2 лева се повишиха в интервала от 0.02 (при монетите от 50 стотинки) до 0.21 (при монетите от 20 стотинки) процентни пункта.

Основен принос за нарастването на общата стойност на разменните монети в обращение през второто тримесечие на 2022 г. имат разменните монети от най-високите номинали. Общата стойност на монетите от 1 лев в обращение в края на юни 2022 г. е 173.9 млн. лв., което представлява най-големият дял (32.62%) в структурата по стойност на разменните монети в обращение. С най-малък дял (1.58%) е стойността на монетите от 1 стотинка.

В структурата по стойност на разменните монети в обращение спрямо края на март 2022 г. дяловете на монетите от 20 стотинки и от 2 лева нараснаха съответно с 0.04 и 0.08 процентни пункта, докато дяловете на монетите от 1, 2, 5, 10 и 50 стотинки и от 1 лев намаляха спрямо същия период в интервала от 0.01 до 0.06 процентни пункта.

За едногодишен период в структурата по стойност на разменните монети в обращение нараснаха дяловете на монетите от 20 стотинки и от 2 лева, съответно с 0.13 и 0.63 процентни пункта. Намалението на дяловете на номиналите от 1, 2, 5, 10 и 50 стотинки е между 0.02 и 0.09 процентни пункта.

По-значително за едногодишен период е то при дела на монетите от 1 лев, който отбеляза спад от 0.54 процентни пункта.

II. Неистински и преправени банкноти и разменни монети

За периода април – юни 2022 г. в Националния център за анализ на БНБ бяха задържани общо 175 броя неистински български банкноти, от които 168 броя са циркулирали в паричното обращение. Спрямо първото тримесечие на 2022 г. те са с 27 броя по-малко.

Брой на неистинските български банкноти (април – юни 2022 г.)

	100 лева	50 лева	20 лева	10 лева	5 лева	2 лева
Нециркулирали банкноти	0	7	0	0	0	0
Циркулирали банкноти	4	48	78	10	1	27

Източник: БНБ.

Делът на задържаните през второто тримесечие неистински банкноти спрямо общия брой на банкнотите в обращение към края на юни 2022 г. е 0.000031%.

В общия брой на задържаните през второто тримесечие на 2022 г. неистински български банкноти най-голям е дялът на тези с номинал 20 лева (44.57%). Броят на задържаните неистински банкноти от 20 лева представлява 0.000062% от общия брой на намиращите се в обращение в края на юни 2022 г. банкноти с този номинал. Неистинските банкноти от 50 лева са с дял от 31.43% в общия брой на задържаните през отчетния период неистински банкноти. Неистинските банкноти от 10 лева имат 5.71% дял, а тези от 100 лева – 2.29%.

В периода април – юни 2022 г. бяха регистрирани и задържани общо 39 броя неистински български разменни монети, от които 12 броя от 2 лева, 2 броя от 1 лев и 25 броя от 50 стотинки. Относителният дял на задържаните през второто тримесечие неистински разменни монети в общия брой на монетите в обращение към края на юни 2022 г. е 0.000001%.

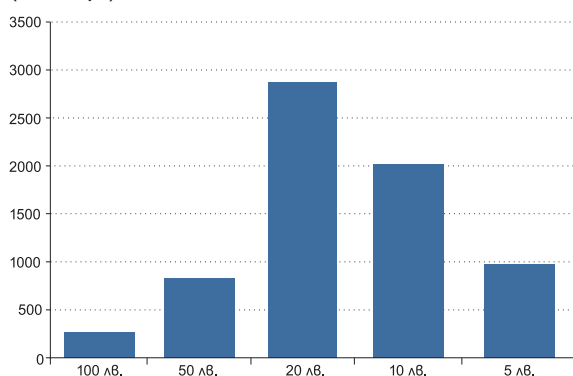
В изпълнение на законовите си функции по извършването на експертна оценка на чуждестранни банкноти, задържани на територията на България, през второто тримесечие на 2022 г. в БНБ бяха регистрирани и задържани неистински чуждестранни банкноти, както следва: 261 броя евро (в това число 55 броя циркулирали в паричното обращение), 137 броя щатски долари и 10 броя банкноти от други чуждестранни валути, циркулирали в паричното обращение.

III. Негодни банкноти и разменни монети³

При машинната обработка на постъпилите през второто тримесечие на 2022 г. в БНБ банкноти, като негодни за последващо използване в паричното обращение бяха отделени 7.0 млн. броя банкноти. Те представляват 3.83% от общия брой на банкнотите, обработени през отчетния период.

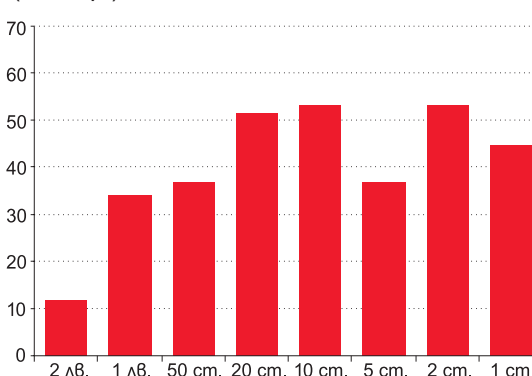
Негодни банкноти (април – юни 2022 г.)

(хил. бр.)

Негодни разменни монети (април – юни 2022 г.)

(хил. бр.)

Източник: БНБ.

При машинната обработка на банкнотите през второто тримесечие на 2022 г. с най-голям дял в общия брой на отделените като негодни банкноти са тези с номинал 20 лева (41.22%), следвани от банкнотите от 10 лева (28.94%), от 5 лева (13.95%) и от 50 лева (12.03%). Най-малък е дялът на отделените като негодни банкноти с номинал 100 лева – 3.86%

През второто тримесечие на 2022 г. при обработката на разменни монети в БНБ като негодни за паричното обращение бяха отделени 321.7 хил. броя, които представляват 1.83% от общия брой на обработените през отчетния период разменни монети.

С по-големи дялове в общия брой на отделените през второто тримесечие на 2022 г. негодни разменни монети са тези с номинал 2 стотинки (16.55%), 10 стотинки (16.53%) и 20 стотинки (16.03%). По-малки са дяловете на отделените като негодни монети от 1, 5 и 50 стотинки и 1 лев, съответно 13.84%, 11.42%, 11.38% и 10.55%. Най-малък е дялът на отделените като негодни разменни монети с номинал 2 лева – 3.71%.

³ Негодни са българските банкноти и разменни монети, които през отчетния период са оценени от БНБ като несъответстващи на приетите стандарти за годност и поради това подлежат на унищожаване.

ISSN 2815-2662 (ОНЛАЙН)

ХУДОЖЕСТВЕННОТО ОФОРМЛЕНИЕ НА КОРИЦАТА Е РАЗРАБОТЕНО ВЪЗ ОСНОВА
НА СКУЛПТУРНАТА ГРУПА „ХЕРМЕС И ДЕМЕТРА“, ДЕЛО НА КИРИЛ ШИВАРОВ,
РАЗПОЛОЖЕНА НА ЮЖНАТА ФАСАДА НА СГРАДАТА НА БНБ